

Хребетні, класу Хрящові риби. Порівняльну характеристику з людиною ми можемо провести на основі того факту, що *Homo sapiens* також відноситься до типу Хордові, підтипу Хребетні.

Результати: дослідження показали, що термінальний нерв зв'язаний з лімбічною (принаймні у ембріона) і нюховою системою. Якщо буде встановлений зв'язок між шийними симпатичними гангліями, системою трійчастого нерва і термінальним нервом, то, можливо, ми зможемо досягнути більш глибокого розуміння розвитку порушень, пов'язаних з менструальним циклом і хронічним ринітом. Також ми зможемо зв'язати деякі сексуальні порушення з трійчастим болем. Однак все це лише гіпотеза.

Висновки: відкриття феромонів, вомеро-назального органу та термінального нерва дає основу для дослідження нових стимуляторів навчання та пам'яті; при закапуванні в ніс речовин у вигляді розчинів чи аерозолів можливість впливати на діяльність ЦНС; лікування порушень статевого розвитку підлітків; використання феромонів – як природних антидепресантів.

Ключові слова: термінальний нерв, комплекс гістосумісності, вомеро-назальний орган.

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ВЕРХНЬОЩЕЛЕПНИХ ПАЗУХ FEATURES OF STRUCTURAL AND FUNCTIONAL ORGANIZATION OF THE MUCOUS MEMBRANE OF THE MAXILLARY SINUSES

Драгомирецька Дарія Сергіївна
Drahomiretska D.S.

Науковий керівник: к.мед.н., доц. Дейнега Тамара Феодосіївна
Scientific adviser: assoc. prof. Deynega T.F., PhD., MD.

Українська медична стоматологічна академія
м. Полтава, Україна

Кафедра анатомії людини

Актуальність: Верхньощелепні пазухи – система резервних анатомічних утворень, заповнених повітрям, які призначені для захисту в першу чергу очниці та порожнини черепа від впливу різних несприятливих факторів зовнішнього середовища. Першим тканинним та анатомічним бар'єром захисту є слизова оболонка (Пискунов Г. З., 2017). На жаль, в наш час недооцінюється значення приносівих пазух з їх анатомічними особливостями.

Мета роботи: Визначити цитологічну та ультраструктурну оцінку епітелію слизової оболонки верхньощелепних пазух та особливості структурно-функціональної будови слизової оболонки верхньощелепних пазух

Результати: Аналіз літературних даних показав те, що верхньощелепні пазухи мають поліфункціональне значення. Так за рахунок приносівих пазух, полегшується вага черепа і їм належить певна роль в зігріванні та зволоженні повітря, що вдихається. Вони сприяють нюховій функції та являються резонаторами мови. Ключова роль у виконанні цих функцій належать слизовій оболонці. (Безшапочний С. Б. 2011). Слизова оболонка – це основний функціональний орган верхніх дихальних шляхів, а не просто покрив. Вона володіє хемо, баро та терморегуляцією (Сагалович В. М., 1967). Ці функції забезпечуються завдяки наявності в слизовій оболонці специфічних структур серед яких важлива роль належить епітелію, залозам та кровоносним судинам. Слизова оболонка верхньощелепних пазух будучи продовженням слизової оболонки носової порожнини має подібну з нею будову. Товщина слизової оболонки верхньощелепних пазух не скрізь однакова, що залежить від товщини сполучнотканинного шару, кількості залоз та кровоносних судин (Шалумович В. Н., 1960). Особливо товста вона в ділянці медіальної стінки та вихідного отвору пазухи. Слизова оболонка вкрита одношаровим миготливим епітелієм, в якому переважають клітини, що на апікальній поверхні мають війки та мікрворсинки. Ці клітини в своїх роботах Кривега Л. Г. (1988) називає війчасто-ворсинчастими клітинами та передбачає, що вони виконують подвійну функцію. Перша – це циліарна активність, а друга – функція адсорбції. У наш час вважається доведеним те, що мікророслинки є пристосуваннями, які збільшують загальну площину зіткнення апікальної плазмолемми з повітрям для процесів всмоктування (Хем А., Кормак Д., Робертис, 1983). Інакше кажучи, ці ультраструктурні утворення виконують функцію поглинання повітря з порожнин верхньощелепних пазух. Поряд з війко-ворсинчастими епітеліоцитами знаходяться типові келихоподібні клітини, які розташовані у тих частинах слизової оболонки, де відсутні залози (Кривега Л. Г., 1988). Разом з миготливими епітеліоцитами вони позбавляють поверхню епітелію від чужорідних частин (Полікар А., 1975).

Висновки: На думку дослідників подальше вивчення структурної організації слизової оболонки носової порожнини та приносівих пазух, а також механізмів місцевого захисту є актуальним та перспективним напрямком в науці та практиці.

Ключові слова: верхньощелепні пазухи, слизова оболонка, епітелій.